

SYMPÓZIUM O ENVIRONMENTÁLNEJ ETIKE A O POSTAVENÍ ČLOVEKA NA PRAHU 3. TISÍCROČIA

Pre hektické obdobie posledných desaťročí pred prahom 3. tisícročia je príznačná kríza, ktorá sa dotýka základných matric bytia človeka. Industriálna éra zrodila ekologickú krízu celej oikumeny človeka. Reálna situácia provokuje filozofickú a vedeckú obec k stretnutiam, na ktorých by sa prezentovali názory s ekologickým zameraním a rozvinul by sa dialóg o tomto probléme.

Katedra filozofických vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici v spolupráci s Filozofickým ústavom SAV reagovali na túto potrebu zorganizovaním vedeckého sympózia *Človek na prelome dvoch tisícročí*. Sympóziu sa konalo v dňoch 21. – 22. 9. 1995 na UMB v Banskej Bystrici. Účastníci z vysokoškolských a akademických pracovísk zo Slovenska, Čiech a Poľska prezentovali hlavné výsledky vlastných vedeckých výskumov, ale aj osobnú teoretickú produkciu, ktorá korešpondovala s tematikou sympózia. Prioritným poslaním bolo nielen deklarovať súčasný stav v environmentálnej etike a ekologickej situácii s novým postavením človeka, ale aj podať hlbšie analytické rozborly a hodnotenia environmentálnej krízy, ako aj trendov a myšlienkových postupov v environmentálnej etike.

Už úvodné vystúpenie J. L. Veverku z katedry filozofických vied (KfV) UMB *Mravné imperatívy v ochrane životného prostredia* naznačilo teoretickú závažnosť a zložitnosť etického uchopenia problematiky životného prostredia. Utváranie ekologickeho štýlu myslenia bolo venované vystúpenie W. Sztumského zo Sliezskej univerzity. Perspektívami, možnosťami a platnosťou holistickej environmentálnej etiky sa zaoberal referát P. Fobela, vedúceho KfV UMB. Z úvodných vystúpení zaujala filozofická úvaha V. Hálu z FÚ ČAV, ktorá bola venovaná vzťahu morality a legality.

Aj rokovanie v sekciách postavilo do centra hodnotové aspekty životného prostredia, napr. vo vystúpeniach K. Wiczorka, Z. Palovičovej a E. Smolkovej, A. Ondrejčkovej. Problém prírody a vzťahu k nej sa stal predmetom teoretického záujmu T. Münza a L. Ostasza. Zaujímavou ekologickou úvahou vstúpili do diskusie D. Fobelová a P. Krchnák. Myšlienkovou originalitou zaujalo vystúpenie M. Rembierza. Rôzne aspekty etiky životného prostredia silne rezonovali vo vystúpeniach Z. Androvičovej, J. Urbánka, D. Špirku, M. Ďuriača, A. Kiepasa, J. Letašihu, J. Šlosiara, M. Čarnogurskej. Výsostne teoretický charakter mal príspevok E. Višňovského, kým príspevok M. Nemčekovej a K. Žiakovej a M. Kráľovej mali skôr empirické zameranie, aj keď z rôznych oblastí skúmania. K problematike zdanlivo špecificky poľskej vystúpil T. Czakon. Ako sa ukázalo, sú tu mnohé analógie i s našimi problémami. Podobnú reakciu vyvolal aj príspevok V. Fraczkiewicza. Originálne a nemenej zaujímavé pohľady na problém samovraždy prezentoval M. Palenčár.

Rôznorodosť, tematická bohatosť, teoretická hĺbka, ako i ďalšie vedecké a ľudské atribúty naplnili vedecký zámer a humánne poslanie tohto sympózia a utvrdili nás v myšlienke o nevyhnutnosti poriadania podobných stretnutí v budúcnosti s cieľom prehĺbiť

vzájomné vedecké kontakty a spoluprácu, takú prepotrebnú v dnešnej zložitej a v istom zmysle prelomovej dobe.

Finančnou podporou prispela Nadácia Jána Husa v Bratislave, vďaka ktorej vyjde samostatné číslo FILOZOFIE zostavené z príspevkov zo sympózia.

*Pavel Fobel
Marián Palenčár*

Doc. PhDr. Pavel Fobel, CSc.
Mgr. Marián Palenčár, CSc.
Katedra filozofických vied UMB
Tajovského 40
974 01 Banská Bystrica
SR

PARADOX V ZRKADLE ROZLIČNÝCH DISCIPLÍN

V dňoch 7. – 9. XI. 1995 sa vo Vile Lanna v Prahe konal seminár venovaný problematike paradoxu, jeho rozmanitým podobám a funkcii v rozličných odboroch pod názvom *Paradoxy vo vede a filozofii*. Odborným gestorom podujatia bol J. Nosek, odbornej verejnosti známy svojimi prácami zameranými na mind-body problém. Počas troch dní odznali tematicky rôznorodé príspevky zahrnujúce spektrum prístupov od logiky, filozofie, neurológie, fyziky, matematiky, biológie, astronómie až po literárnu teóriu. Vzhľadom na obsahovú členitosť a špecifické pohľady jednotlivých disciplín bol jednotiacim svorníkom explikácie paradoxu práve filozofický, resp. epistemologický a logický výklad. V tomto smere k najpozoruhodnejším príspevkom patrilo vystúpenie M. Mráza venované paradoxu v Aristotelovej filozofii a logike, explikácia Moorovho paradoxu P. Kořátka, analýza paradoxov typu sorites P. Koláři a rozbor paradoxu inverzného spektra J. Noseka. Filozoficky relevantné boli aj vystúpenie zamerané na vzťah racionality a paradoxu v epistemológii (L. Valenta) a príspevok T. Radila rozvíjajúci paradoxy neurofyzio-logického výskumu mozgu. Vecná a inšpiratívna diskusia po každom príspevku prispela k úspešnému priebehu seminára a interdisciplinárnemu dialógu, ktorý je prospešný pre každý parciálny odbor.

Zúčastníci o problematiku, ktorú nastolil seminár, sa budú môcť podrobne zoznámiť s jednotlivými príspevkami v pripravovanom zborníku, ktorý onedlho vydá FiÚ AV ČR.

Tatiana Sedová

PhDr. Tatiana Sedová, CSc.
Filozofický ústav SAV
Klemensova 19
813 64 Bratislava
SR